

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **P. B.**, zast. Mgr. Umarem Switatem, advokátem, se sídlem Dědinova 2011/19, Praha 4, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 20. 2. 2012, č. j. 49 Az 18/2011 – 106,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 20. 2. 2012, č. j. 49 Az 18/2011 – 106, **se zrušuje**.

II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 21. 3. 2011, č. j. OAM-47/LE-BE02-BE03-2011, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 12 000 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce Mgr. Umara Switata, advokáta.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 21. 3. 2011, č. j. OAM-47/LE-BE02-BE03-2011, rozhodl žalovaný tak, že žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany je nepřípustná podle § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a řízení se podle § 25 písm. i) téhož zákona zastavuje. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný nejprve poukázal na skutečnost, že žalobce v minulosti již dvakrát žádal o mezinárodní ochranu. Svou první

žádost podal dne 1. 4. 2007, avšak rozhodnutím žalovaného ze dne 27. 11. 2007, č. j. OAM-1-304/VL-10-K03-2007, mu mezinárodní ochrana udělena nebyla. Žalobu proti tomuto rozhodnutí žalovaného zamítl Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 30. 10. 2008, č. j. 29 Az 82/2007 – 23. Kasační stížnost proti tomuto rozsudku zamítl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 6. 3. 2009, č. j. 8 Azs 5/2009 – 58. Druhá žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany ze dne 4. 8. 2009 byla žalovaným shledána nepřípustnou a řízení o ní bylo zastaveno rozhodnutím ze dne 28. 8. 2009, č. j. OAM-210/LE-PA03-PA03-2009. Řízení o žalobě proti tomuto rozhodnutí žalovaného zastavil Krajský soud v Brně usnesením ze dne 30. 12. 2010, sp. zn. 56 Az 82/2009.

Žalovaný po zhodnocení skutečností uvedených žalobcem v průběhu stávajícího řízení ve věci udělení mezinárodní ochrany v ČR a po jejich posouzení a porovnání s důvody uváděnými v předchozích řízeních dospěl k závěru, že důvody tvrzené žalobcem jsou zcela shodné s těmi, pro které žalobce již dříve žádal o poskytnutí mezinárodní ochrany, a tyto byly řádně posouzeny. Již v minulých řízeních totiž žalobce hovořil o obavách o svůj život ze strany muslimů, kteří měli zabít představeného buddhistického chrámu, obývaného též žalobcem a potažmo měli vyhrožovat i jemu. Zmínil se rovněž o ekonomických potížích, kterým ve vlasti čelila jeho rodina. Z postupu žalobce tak je podle žalovaného zřejmé, že se opakovanou žádostí snaží především o legalizaci svého pobytu na území ČR a o zabránění realizace vyhoštění.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce včas žalobu, ve které namítal, že byl v předcházejícím řízení o udělení mezinárodní ochrany zkrácen na svých právech. Žalovaný porušil ustanovení § 12, § 14, § 16 a § 91 zákona o azylu a § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Žalovaný opomenul, že z tvrzení žalobce vyplývá existence reálné obavy z pronásledování a ohrožení v důsledku jeho příslušnosti k buddhistické menšině, která je v zemi jeho původu pronásledována, což je obecně známá skutečnost. Další pochybení žalovaného spatřuje žalobce v tom, že k podání jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany zajistil tlumočníka z jiného jazyka (bengálština), než žalobce požadoval (angličtina), který navíc ani není soudním tlumočníkem. S tlumočnicí, která byla ustanovena správním orgánem, se tak žalobce nebyl schopen dobře dorozumět, tlumočení bylo neúplné a došlo k nesprávné interpretaci údajů, které žalobce uvedl v žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Navíc mu bylo pouze umožněno podat žádost o udělení mezinárodní ochrany, aniž by s ním byl proveden pohovor. Žalovaný nevyrozuměl žalobce ani jeho právního zástupce o skončení dokazování a neposkytl jim možnost navrhnout důkazy či vyjádřit se k podkladům před vydáním rozhodnutí. Žalobce tak má za to, že žalovaný neprovedl řádné dokazování, porušil zásadu materiální pravdy a nezjistil přesně a úplně stav věci, v důsledku čehož nemohl správně posoudit skutkové a právní otázky. Žalobce poukázal na politickou a humanitární situaci v Bangladéši a vyjádřil přesvědčení, že žalovaný porušil čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, podle kterého nelze vyhostit nebo vrátit uprchlíka na hranice území, ve kterých by jeho život nebo osobní svobody byly ohroženy. Namítal, že v žádosti o udělení mezinárodní ochrany uváděl skutečnosti nasvědčující tomu, že se na něj vztahují ustanovení zákona o azylu, především pak § 14 cit. zákona. Žalovaný se však těmito skutečnostmi nezabýval, nezjistil tak řádně skutkový stav a nedal žalobci možnost podat úplnou a pravdivou výpověď o důvodech, které ho vedly k opuštění země původu. Žalobce dále žalovanému vytýkal, že neshromáždil poznatky o zemi původu žalobce, o vývoji politické situace v rozhodné

době, postojích státní moci k otázkám rasovým, náboženským a nekonfrontoval je se žalobcovými tvrzeními. Požádal o přiznání odkladného účinku žaloby, neboť nepřiznání odkladného účinku by mělo za následek ukončení jeho pobytu na území České republiky, což by znemožnilo vyčkat posouzení žaloby. S ohledem na výše uvedené žalobce navrhl, aby Krajský soud v Praze rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 20. 2. 2012, č. j. 49 Az 18/2011 – 106, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. K žalobcem namítaným vadám tlumočení krajský soud uvedl, že veškerá správní řízení o žalobcových žádostech se vedla za pomoci tlumočníka z jazyka bengálského, avšak námitky proti tlumočení žalobce vznesl poprvé, až když mu bylo předáváno rozhodnutí žalovaného. Žalobcovo tvrzení, že s ním mělo být v řízení komunikováno v angličtině, shledal krajský soud účelovým a v rozporu s údaji poskytnutými žalobcem v obou předchozích azylových žádostech o udělení mezinárodní ochrany, v nichž uvedl, že hovoří výhradně jazykem bengálským. Pokud by se jednalo pouze o potíže s konkrétní tlumočnicí při třetí žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany, pak z textu žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany a z úředních záznamů týkajících se předání rozhodnutí žalovaného není v žádném případě zřejmé, že by se jednalo o takové nedostatky v tlumočení, které by žalobci znemožnily důvody žádosti uvést. To platí zejména s ohledem na skutečnost, že žalobci byla dána možnost tyto důvody v úplnost vlastnoručně sepsat v příloze azylové žádosti. Úplnost jejich překladu přitom nebyla vůbec zpochybněna a žalobce k němu neměl žádné námitky.

Ohledně žalobcem namítaného neposkytnutí možnosti vyjádřit se k podkladům pro vydání rozhodnutí krajský soud odkázal na závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 9. 2009, č. j. 9 Azs 33/2009 – 95, podle kterého se § 36 odst. 3 správního řádu s ohledem na znění § 9 zákona o azylu uplatní i v řízení o udělení mezinárodní ochrany. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že žalobce nebyl vyzván k vyjádření se k obsahu podkladů, z nichž hodlá žalovaný vycházet při vydání napadeného rozhodnutí. S ohledem na tuto skutečnost bylo podle krajského soudu správní řízení stiženo nezákonností, která však nemohla mít dopad na správnost rozhodnutí žalovaného a proto není namístě je zrušit. Z rozhodnutí žalovaného je totiž zřejmé, že základem pro jeho vydání byl obsah opakované žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany a obsah správních spisů o předchozích dvou žádostech žalobce. S ohledem na výsledek řízení bylo podstatné pouze zjištění, zda opakovaná žádost žalobce obsahuje nové skutečnosti, které žalobce doposud uplatnit nemohl. Podle krajského soudu tak lze uzavřít, že neuvedením nových důvodů v aktuální žádosti žalobce fakticky vyčerpal i možnost vyjádřit se k úplnosti svých předchozích žádostí.

Krajský soud neprovedl navrhovaný důkaz materiály obsahujícími skutečnosti nezmíněné v průběhu řízení před žalovaným, které žalobce předložil při soudním jednání a předal je pracovnici žalovaného. Shledal totiž, že pokud se jedná pro žalobce o skutečně novou informaci, může podat novou žádost o udělení mezinárodní ochrany, která musí být s ohledem na nová tvrzení projednána meritorně. V případném dalším řízení musí být postaveno najisto, zda se skutečně jedná o nové okolnosti, o nichž se žalobce dozvěděl až před soudním jednáním, nebo zda je znal již dříve a nezmínil se o nich pouze vlastním

zaviněním. Krajský soud dospěl k závěru, že pokud by se jednalo o trestní stíhání žalobce v zemi jeho původu, resp. o vydání zatykače, o němž věděl již při podání jakékoliv předchozí či aktuální žádosti, pak by se jednalo o opožděné tvrzení, kterým by se žalovaný nemohl zabývat.

Námitce žalobce, v níž poukazoval na skutečnost, že s ním v průběhu správního řízení nebyl proveden pohovor, krajský soud nepřisvědčil s odůvodněním, že v posuzované věci se jedná o opakovanou nepřípustnou žádost, v níž žalobce neuváděl žádné nové skutečnosti a rozhovor se žalobcem tak nemusel být proveden s ohledem na § 23 odst. 1 zákona o azylu. Za situace, kdy je opakovaná žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany nepřípustná se pak podle krajského soudu ani nelze meritorně zabývat otázkou, zda žalobci měl být udělen humanitární azyl, jelikož možnost jeho přiznání byla zamítnuta již v řízení o první žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále též „stěžovatel“) včas kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), kterou posléze doplnil prostřednictvím svého zástupce. Stěžovatel namítal, že žalovaný při rozhodování nevycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci, jak mu ukládá § 3 odst. 4 správního řádu. Podle stěžovatele se žalovaný dopustil procesního pochybení, když jej k žádosti o udělení mezinárodní ochrany nevyslechl za přítomnosti jeho zástupce, přestože o to žalovaného výslovně žádal. U prvého výslechu stěžovatele byla přítomna tlumočnice, které stěžovatel nerozuměl, přičemž žalovaný stěžovateli neumožnil, aby byl opakovaně vyslechnut. Stěžovatel vyjádřil přesvědčení, že byl shora uvedeným postupem zkrácen na svých právech. Důkazy předložené soudu při jednání pak podle názoru stěžovatele odůvodňují kladné rozhodnutí ve věci. Stěžovatel se rovněž domnívá, že žalovaný ani krajský soud dostatečně neobjasnili důvody, které je vedli k vydání rozhodnutí. Vadu uvedenou v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. stěžovatel spatřuje v nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti, resp. nedostatků důvodů rozhodnutí. Stěžovatel požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti s odůvodněním, že nepřiznání odkladného účinku by mělo za následek ukončení jeho pobytu na území ČR, což by znamenalo nemožnost vyčkat posouzení kasační stížnosti a následné vycestování do země původu, ve které mu hrozí nebezpečí, před nímž na území České republiky hledal ochranu. S ohledem na výše uvedené stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost s odůvodněním, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Vyjádřil přesvědčení, že postupoval správně a v řízení nepochybil. K námitkám žalobce vzneseným v kasační stížnosti žalovaný uvedl, že nemohou být předmětem posouzení soudem, neboť žaloba i kasační stížnost směřovaly proti správnímu rozhodnutí procesní povahy (zastavení řízení podle § 25 písm. i/ zákona o azylu), v níž správní orgán vůbec neposuzoval věcné důvody uvedené žalobcem z hlediska naplnění některé z forem mezinárodní ochrany. K požadavku stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti žalovaný uvedl, že tato žádost je nadbytečná, neboť každá kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany má ve smyslu § 32 odst. 5 zákona o azylu odkladný účinek přímo ze

zákona. Z uvedených důvodů žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl pro její nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud poté, co shledal, že kasační stížnost je podána včas, osobou k jejímu podání oprávněnou, směřující proti rozsudku krajského soudu, proti němuž je kasační stížnost přípustná, se zabýval otázkou přijatelnosti kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 104a zák. č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s."). Stěžovatel žádný důvod přijatelnosti své kasační stížnosti neuvedl. Z typových případů přijatelnosti kasační stížnosti podaných v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, publikovaném ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 933/2006, www.nssoud.cz, však Nejvyšší správní soud v dané věci shledal opodstatněným důvodem nepřijatelnosti nerespektování ustálené soudní judikatury krajským soudem.

Nejvyšší správní soud se proto kasační stížností věcně zabýval a na jejím základě přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v rozsahu a z důvodů, které uplatnil stěžovatel v kasační stížnosti. Přitom sám neshledal vady uvedené v odst. 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Stěžovatel v kasační stížnosti výslovně označil - odkazem na příslušné ustanovení zákona - důvody kasační stížnosti uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnuti, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Kasační stížnost je důvodná.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel dne 8. 3. 2011 podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, v níž uvedl, že je člen buddhistické menšiny

v Bangladéši. Uvedl, že v roce 1998 vláda donutila jeho otce k prodeji veškerého majetku pod pohrůžkou smrti. Žalobce byl rodiči poslán do buddhistického chrámu, kde se vzdělával. Dne 24. 1. 2001 byl představený buddhistického chrámu zabit. Lidé, kteří jej zabili, žalobci vyhrožovali, že bude také zabit, pokud smrt představeného oznámí na policii. Žalobce dále zmínil, že v současnosti nemá v Bangladéši žádnou rodinu. Pokud by se do Bangladéše vrátil, pak by si „lidé od vlády“, co jim sebrali majetek, mysleli, že se pro majetek vrátil a opět by jej ohrožovali, přičemž by ho mohli i zabít. Z uvedených důvodů žalobce žádá o udělení mezinárodní ochrany.

Uplatněné důvody kasační stížnosti určují svou povahou sled, v jakém se jimi Nejvyšší správní soud musí zabývat. Vzhledem k tomu, že stěžovatel uplatnil také důvod kasační stížnosti podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., zabýval se Nejvyšší správní soud nejprve touto námitkou. Pokud by totiž uznal její oprávněnost, nemohl by se zabývat ostatními námitkami stěžovatele. Stěžovatel vytýká napadenému rozsudku Krajského soudu v Praze nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti, resp. nedostatků důvodů rozhodnutí, aniž tyto důvody podrobněji rozvedl.

Nepřezkoumatelností trpí rozhodnutí soudu tehdy, je-li nesrozumitelné, nebo neobsahuje-li dostatek důvodů, tj. není možné vysledovat myšlenkový postup, jímž soud ke svému rozhodnutí dospěl. V předkládaném případě však tomu tak podle názoru Nejvyššího správního soudu není. Z rozsudku Krajského soudu v Praze je zřejmé, že žalobu stěžovatele proti napadenému rozhodnutí žalovaného zamítl. Krajský soud v Praze uvádí důvody, z nichž lze usoudit, jakými úvahami se řídil. Stejně tak odůvodnění umožňuje posoudit, zda tyto úvahy vedené na základě v odůvodnění uvedených důvodů jsou v souladu s právem či nikoliv. Odůvodnění rozhodnutí městského soudu tak rozhodně není možné považovat za nepřezkoumatelné, ať už z důvodu nesrozumitelnosti, nebo nedostatku důvodů rozhodnutí. Důvodná tak není ani námitka, že krajský soud dostatečně neobjasnil důvody, které ho vedly k vydání rozhodnutí.

Nedostatečné objasnění důvodů vedoucí k vydání rozhodnutí stěžovatel namítal též ve vztahu k rozhodnutí žalovaného (§ 103 odst. 1 písm. b/ s. ř. s.). Při posouzení této námitky stěžovatele Nejvyšší správní soud vycházel ze závěrů uvedených v rozsudku rozšířeného senátu zdejšího soudu ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011 - 96, neboť v posuzované věci se stejně jako ve věci sp. zn. 3 Azs 6/2011 jedná o opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou žalovaný vyhodnotil jako nepřípustnou a řízení zastavil podle § 25 písm. i) zákona o azylu. Rozšířený senát v uvedeném rozsudku mimo jiné vyslovil, že *„Od účinnosti zákona č. 165/2006 Sb., kterým byl od 1. 9. 2006 změněn zákon o azylu, rozlišuje zákon důvody pro udělení mezinárodní ochrany ve formě azylu (§ 12 až § 14) a ve formě doplňkové ochrany (§ 14a, § 14b). Obě tyto formy se liší jen hmotněprávními podmínkami, ale procesní režim mají stejný. V řízení o udělení mezinárodní ochrany je tedy třeba posuzovat obě formy odděleně. Nejdříve, zda je splněn některý z důvodů pro udělení azylu a není-li shledán, je poté třeba stejným způsobem posuzovat důvody pro udělení doplňkové ochrany.*

Podle současné právní úpravy může cizinec opakovaně učinit prohlášení o mezinárodní ochraně (až na zákonné výjimky) a následně podat z výše uvedených důvodů novou žádost o udělení mezinárodní ochrany bez jakéhokoliv časového limitu. Opakovaná žádost je však podle § 10a písm. e) zákona o azylu, nepřípustná, neuvádí-li v ní žadatel nové

skutečnosti nebo zjištění, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany. Řízení o nepřípustné žádosti se podle § 25 písm. i) zákona o azylu zastaví.

Správní orgán v průběhu řízení o opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany musí v souladu s § 10a písm. e) zákona o azylu zkoumat, zda žadatel neuvedl nové skutečnosti nebo zjištění týkající se důvodů pro udělení azylu nebo důvodů pro udělení doplňkové ochrany, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně skončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany. To tedy znamená, že přípustnost opakované žádosti je třeba posuzovat jak z pohledu možných nových skutečností a zjištění pro udělení azylu, tak z pohledu možných nových skutečností a zjištění pro udělení doplňkové ochrany. Přitom i opakovaná žádost, která formálně neuvádí nové skutečnosti či zjištění pro udělení azylu ani doplňkové ochrany, nemůže být podle názoru rozšířeného senátu považována za žádost shodnou, a tudíž nepřípustnou, jestliže se od předcházejícího pravomocného rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany zásadním způsobem změnila situace v zemi původu a tato změna by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

Odůvodnění správního rozhodnutí o zastavení řízení pro nepřípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany proto musí vždy obsahovat zdůvodněný závěr správního orgánu o tom, že 1) žadatel v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvádí žádné nové skutečnosti či zjištění relevantní z hlediska azylu nebo doplňkové ochrany, resp. 2) pokud takové skutečnosti či zjištění uvádí, pak pouze takové, které mohl uplatnit již v předchozí žádosti, a 3) že nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Správnost těchto závěrů správního orgánu podléhá v plném rozsahu kognici správních soudů v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu o zastavení řízení pro nepřípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že správní orgán je povinen zkoumat v průběhu řízení o opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany v souladu s § 10a písm. e) zákona o azylu, zda žadatel neuvedl nové skutečnosti nebo zjištění týkající se důvodů pro udělení azylu nebo důvodů pro udělení doplňkové ochrany, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně skončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany. Přípustnost opakované žádosti je tak třeba posuzovat z pohledu možných nových skutečností a zjištění pro udělení jak azylu, tak udělení doplňkové ochrany.“

Z rozhodnutí žalovaného je zřejmé, že se žalovaný žádným způsobem nevyjádřil k otázce možného udělení mezinárodní ochrany ve formě doplňkové ochrany stěžovateli. Žalovaný totiž pouze konstatoval, že *„nenalezl nejen naprosto žádný důvod měnit svá rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany výše jmenovaného, ale ani důvod vést v jeho případě další meritorní řízení a opakovaně posuzovat jím prezentované důvody žádosti o mezinárodní ochranu, neboť tento v současně vedeném řízení neprezentoval žádné nové skutečnosti, které by nutnost takového posouzení odůvodňovaly.“*

Z uvedeného tak vyplývá, že rozhodnutí žalovaného postrádá vypořádání se s otázkou, zda stěžovatel v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvádí žádné nové skutečnosti či zjištění relevantní z hlediska doplňkové ochrany, neboť žalovaný se pouze obecně vyjádřil k žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany v tom směru, že stěžovatel neuvádí žádné nové skutečnosti, které by odůvodňovaly meritorní posouzení jeho žádosti, avšak nespecifikoval, kterých forem mezinárodní ochrany (azylu, doplňkové ochrany, či obou těchto forem) se jeho závěr o neuvedení nových skutečností stěžovatelem týká. Rozhodnutí žalovaného je dále též třeba v této souvislosti vytknout absenci odůvodněného závěru, zda nedošlo v mezidobí k zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany zejména ve formě doplňkové ochrany. Uvedené nedostatky rozhodnutí žalovaného jsou přitom natolik zásadní, že pro ně měl krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení. Pokud tak neučinil, nezbývá než konstatovat, že nerespektoval judikaturu Nejvyššího správního soudu a dopustil se nesprávného posouzení věci, tedy vady řízení uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto přisvědčil námitce stěžovatele, že žalovaný dostatečně neobjasnil důvody, které ho vedly k vydání rozhodnutí.

Nutno v této souvislosti dodat, že stěžovatel již v žalobě výslovně uvedl, že mu žalovaný neumožnil vyjádřit se k podkladům před vydáním rozhodnutí. Přestože takto výslovně tuto námitku stěžovatel v kasační stížnosti neformuloval, Nejvyšší správní soud vyhodnotil, že jí lze považovat za uplatněnou, neboť obsahově spadá pod nesprávný procesní postup a procesní pochybení, která stěžovatel žalovanému v kasační stížnosti vytýkal.

Podle § 9 zákona o azylu, *na řízení vedená podle tohoto zákona se použije správní řád, s výjimkou ustanovení o doručování na adresu pro doručování nebo elektronickou adresu sdělenou účastníkem, ustanovení o doručování písemností určených do vlastních rukou a doručovaných na požádání jiným způsobem, ustanovení o doručování adresátům zdržujícím se v cizině, dále ustanovení o úřední desce, o ustanovení opatrovníka osobám neznámého pobytu a osobám, které se zdržují v cizině, pokud se jim nedaří doručovat, a o ustanovení zástupce pro doručování, a dále ustanovení o umožnění nahlížení do spisu jiným osobám než účastníkům a jejich zástupcům, o ústním jednání, o vydání stejnopisu výroku rozhodnutí na požádání účastníka, o lhůtách pro vydání rozhodnutí a ustanovení o odvolacím řízení a řízení o rozkladu.*

Podle § 36 odst. 3 správního řádu, *nestanoví-li zákon jinak, musí být účastníkům před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí; to se netýká žadatele, pokud se jeho žádosti v plném rozsahu vyhovuje, a účastníka, který se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí vzdal.*

Z citovaných ustanovení vyplývá, že na řízení o udělení mezinárodní ochrany se až na několik výjimek, jejichž aplikace však v posuzované věci nepřipadá v úvahu, použije správní řád, z jehož § 36 odst. 3 vyplývá povinnost správního orgánu dát účastníkům řízení možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí před jeho vydáním. Tuto výslovně stanovenou povinnost je správní orgán povinen vždy splnit až na taxativně stanovené výjimky, kdy je žádosti účastníka řízení plně vyhověno, anebo kdy se účastník

řízení vzdal svého práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. O žádnou z uvedených výjimek se však v posuzované věci nejedná. Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že další úkon žalovaného vůči stěžovateli po sepsání žádosti o udělení mezinárodní ochrany spočíval již jen v předání rozhodnutí. Stěžovateli tedy vůbec nebyla dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, čímž došlo ze strany žalovaného k porušení § 36 odst. 3 správního řádu. Při zjišťování skutkové podstaty tak byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost. Tento vadný postup žalovaného tak představuje další důvod, pro který měl krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušit. Tím, že tak krajský soud neučinil, dopustil se vady uvedené v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud v této souvislosti zjistil, že ve správním spise se nenachází žádné podklady pro rozhodnutí žalovaného popisující situaci v zemi původu stěžovatele, ke kterým by se stěžovatel mohl vyjádřit. Také tato skutečnost představuje závažné pochybení žalovaného, neboť pokud si žalovaný neobstaral informace o zemi původu stěžovatele, pak ani nemohl kvalifikovaně zdůvodnit svůj závěr o tom, že nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany, především ve vztahu k doplňkové ochraně, jak již bylo uvedeno výše.

S ohledem na tyto skutečnosti je zřejmé, že v projednávané věci mělo být rozhodnutí žalovaného Krajským soudem v Praze pro nezákonnost zrušeno a krajský soud pochybil, pokud tak neučinil. Z povahy věci, tj. naplnění důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., zde nepřichází v úvahu jakékoliv doplnění řízení, nebo vypořádání dalších žalobních námitek, které by bylo lze Krajskému soudu v Praze uložit, a jehož výsledkem by mohl být jiný právní závěr. Pokud by totiž Nejvyšší správní soud zrušil toliko rozsudek Krajského soudu v Praze a věc mu vrátil k dalšímu řízení, Krajský soud v Praze by v novém rozhodnutí - vázán závazným právním názorem vysloveným v rozsudku Nejvyššího správního soudu – pouze zopakoval argumentaci Nejvyššího správního soudu a ze stejných důvodů zrušil rozhodnutí žalovaného. Takový postup by neodpovídal zásadě rychlosti řízení a byl by procesně nehospodárný.

Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil kasační stížností napadený rozsudek Krajského soudu v Praze. Věc mu však nevrátil k dalšímu řízení, neboť podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. současně zrušil žalobou napadené rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 3. 2012, č. j. OAM-47/LE-BE02-BE03-2011. Podle § 78 odst. 4 s. ř. s. se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení. Za této procesní situace bylo pak již nadbytečné zabývat se dalšími procesními námitkami stěžovatele obsaženými v kasační stížnosti.

Na žalovaném tak v dalším řízení bude, aby si obstaral informace o zemi původu stěžovatele a vypořádal se v souvislosti s tím též s obsahem listin, které stěžovatel předložil při jednání u krajského soudu dne 12. 9. 2011. Po zhodnocení obsahu těchto listin žalovaný – ve vztahu k oběma formám mezinárodní ochrany - posoudí a řádně zdůvodní svůj závěr o tom, zda stěžovatel v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvádí nové skutečnosti či zjištění relevantní nejen z hlediska udělení azylu, ale i doplňkové ochrany. V případě, že žalovaný dospěje k závěru, že předmětné listiny obsahují nové skutečnosti,

pak se jimi bude věcně zabývat a meritorně rozhodne o žádosti žalobce. V této souvislosti zváží, zda nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany (obou jejích forem), přičemž před vydáním rozhodnutí umožní stěžovateli vyjádřit se k veškerým podkladům rozhodnutí.

Tímto právním názorem Nejvyššího správního soudu je žalovaný v dalším řízení podle § 78 odst. 5 ve spojení s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. vázán.

Nejvyšší správní soud dále vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti stěžovatele o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat neboť podání kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany má odkladný účinek přímo ze zákona (§ 32 odst. 5 zákona o azylu). O kasačních stížnostech ve věcech azylu je navíc rozhodováno přednostně a žadatel je před důsledky rozsudku krajského soudu chráněn režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu; takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, nejdéle po dobu 1 roku; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně). Ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam.

O náhradě nákladů řízení před Krajským soudem v Praze a řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že stěžovatel má právo na náhradu nákladů řízení, které důvodně vynaložil, neboť měl ve věci plný úspěch (§ 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s.).

Náklady řízení stěžovatele tvoří odměna zástupci Mgr. Umaru Switatovi, která byla stanovena za jeden úkon právní služby v řízení před Nejvyšším správním soudem - písemné podání soudu ve věci samé (doplnění kasační stížnosti ze dne 18. 6. 2012) podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb. (dále jen „advokátní tarif“) a za čtyři úkony v řízení před krajským soudem - převzetí a příprava zastoupení, písemné podání soudu ve věci samé (žaloba ze dne 7. 4. 2011) a dvě účasti na jednání krajského soudu ve dnech 12. 9. 2011 a 20. 2. 2012, podle § 11 odst. 1 písm. b), d) a g) advokátního tarifu. Za výše uvedené úkony tak náleží zástupci stěžovatele v souladu s ustanovením § 7 a § 9 odst. 3 písm. f) advokátního tarifu odměna ve výši 5 x 2100 Kč a 5 x režijní paušál ve výši 300 Kč, celkem tedy 12 000 Kč. Zástupce stěžovatele soudu nesdělil a ani z obsahu spisu nevyplývá, že by byl plátcem daně z přidané hodnoty. Žalobci se tedy přiznává náhrada nákladů řízení v celkové výši 12 000 Kč, kterou mu je žalovaný povinen vyplatit k rukám jeho zástupce do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. října 2012

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu